

بسم الله الرحمن الرحيم

سفارت جمهوری اسلامی ایران در آدیس آبابا

راهنمای تجارت و سرمایه‌گذاری در اتیوپی

تهیه و تدوین: رضا رنجبر

بهار و تابستان ۱۴۰۲

فهرست مطالب

۳	نگاه اجمالی به اتیوپی:
۴	اقتصاد اتیوپی در یک نگاه:
۶	معرفی بازار کشور اتیوپی:
۸	چالش‌های بازار اتیوپی
۹	فرصت‌های بازار
۱۰	صادرات و واردات در اتیوپی:
۱۱	اشخاص حقیقی / حقوقی مجاز به تجارت صادرات و واردات
۱۲	اختصاص ارز صادرات - واردات
۱۳	حفظ و استفاده از ارز برای صادرکنندگان
۱۳	روش‌های پرداخت در صادرات و واردات:
۱۴	سرمایه‌گذاری در اتیوپی
۱۴	تعریف سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی
۱۵	حوزه‌های سرمایه‌گذاری منحصر برای سرمایه‌گذاری مشترک با دولت اتیوپی:
۱۵	حوزه‌های سرمایه‌گذاری منحصر برای سرمایه‌گذاران داخلی :
۱۷	حوزه‌های سرمایه‌گذاری مجاز برای سرمایه‌گذاری مشترک با سرمایه‌گذاران داخلی:
۱۷	حوزه‌های سرمایه‌گذاری مجاز برای سرمایه‌گذاران خارجی
۱۷	سرمایه مورد نیاز برای سرمایه‌گذاران خارجی
۱۸	حوزه‌های الویت‌دار برای سرمایه‌گذاری در اتیوپی:
۲۰	مشوق‌های سرمایه‌گذاری در اتیوپی
۲۱	فرایند ثبت شرکت در اتیوپی
۲۱	مالیات و گمرک در اتیوپی
۲۲	نحوه محاسبه تعرفه کالای وارداتی:
۲۳	طریقه شرکت در مناقصات اتیوپی
۲۵	فهرست منابع

نگاه اجمالی به اتیوپی:

نام رسمی: جمهوری دموکراتیک فدرال اتیوپی

مساحت: ۱,۱۲۸,۵۷۱ کیلومتر مربع^۱

پایتخت: آدیس آبابا

سایر شهرهای مهم: آداما، آواسا، دیرداوا، جیما، بهیردار، مکله و جیجیگا

بنادر: اتیوپی محصور در خشکی است؛ اما از بندر جیبوتی و بندر تاجورا در جیبوتی استفاده می‌کند. بندر بربرا در سومالی لند، بندر مومباسا در کنیا و بندر سودان در سودان نیز گهگاه مورد استفاده قرار می‌گیرند.

فرودگاه اصلی: فرودگاه بین‌المللی Bole واقع در آدیس آبابا. این فرودگاه دارای دو ترمینال بین‌المللی و داخلی است. ترمینال داخلی پروازهای داخلی و همچنین پروازهای خطوط هوایی اتیوپی به و از کشورهای همسایه و برخی کشورهای شرق آفریقا را ارائه می‌دهد.

ارز: ارز رسمی کشور اتیوپی بیر (ETB) است. هر یک دلار معادل ۵۴ بیر است. البته نرخ بازار آزاد هر دلار معادل ۱۰۰ بیر است.

جمعیت: ۱۲۳ میلیون (۲۰۲۲)^۲

نرخ رشد جمعیت: سالیانه ۲,۵ درصد (۲۰۲۲)^۳

نرخ امید به زندگی: ۶۵ سال (۲۰۲۱)^۴

قومیت‌های اصلی: اورومو (۳۴,۵٪)، آمهارا (۲۶,۹٪)، سومالی (۶,۲٪)، تیگرای (۶,۱٪)، سیداما (۴٪)، گراچی (۵,۲٪)، ولایتا (۲,۳٪)، هادیا (۱,۷٪)، آفار (۱,۷٪)، گامو (۱,۵٪)

^۱ - <https://data.worldbank.org/indicator/AG.LND.TOTL.K2?locations=ET>

^۲ - https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.TOTL?locations=ET&name_desc=false

^۳ - <https://data.worldbank.org/indicator/SP.POP.GROW?locations=ET>

^۴ - <https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.LE00.IN?locations=ET>

مذهب: (بر اساس سرشماری سال ۲۰۰۷) مسیحیت (ارتدوکس: ۴۳,۵٪، پروتستان: ۱۸,۶٪ و کاتولیک ۰,۷٪) مسلمانان: ۳۳,۹٪. در حال حاضر برخی آمارهای غیر رسمی جمعیت مسلمانان و مسیحیان را به طور مساوی و بر اساس نسبت ۵۰٪ برای هر یک در نظر می‌گیرند.^۵

ایالت‌ها: اتیوپی دارای ۱۱ دولت منطقه‌ای به نام‌های: آفار، آمهرا، بنی‌شنگول گومز، گامبلا، هرار، اورومیا، سومالی، تیگرای، ملل و مردم جنوب، سیداما و جنوب شرقی و همچنین دو شهر به نام‌های آدیس آبابا و دیرداوا می‌باشد.

اقتصاد اتیوپی در یک نگاه:

تولید ناخالص داخلی: ۱۲۶,۷ میلیارد دلار (۲۰۲۲)

سرانه تولید ناخالص داخلی: ۱,۰۲۷ دلار (۲۰۲۲)

نرخ رشد سالیانه تولید ناخالص داخلی: ۵,۳٪ (۲۰۲۲)

نرخ بیکاری: ۴٪ (۲۰۲۲)

نرخ تورم سالیانه: ۲۶,۸٪ (۲۰۲۱)

دسترسی مردم به الکتریسیته: ۵۴,۲٪ (۲۰۲۱)

نسبت بدهی دولت به تولید ناخالص داخلی: ۳۱,۴٪ (۲۰۱۹)

استفاده مردم از اینترنت: ۱۷٪ (۲۰۲۱)

نسبت سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی به تولید ناخالص داخلی: ۳,۸٪ (۲۰۲۱)

سهم تخمینی بخش‌ها در تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۲ به شرح زیر است:

کشاورزی، جنگلداری و شیلات و ارزش افزوده: ۳۷,۶٪

بخش خدمات و ارزش افزوده: ۳۶,۶٪

بخش صنعت (از جمله ساخت و ساز) و ارزش افزوده: ۲۲,۷٪

⁵ -<https://www.2merkato.com/articles/general-info/288-ethiopia-business-profile>

بخش تولید و ارزش افزوده: ۴٪

تجارت:

صادرات کالا: ۳,۹ میلیارد دلار (۲۰۲۲)

واردات کالا و خدمات: ۲۳,۲ میلیارد دلار (۲۰۲۲)

تراز تجاری: ۱۸,۳- میلیارد دلار (۲۰۲۲)^۶

بخش مالی اتیوپی: اتیوپی دارای ۲ بانک دولتی به نام‌های کامرشیا بانک (بزرگترین بانک دولتی شرق آفریقا) و بانک توسعه (که بر تامین مالی پروژه‌های سرمایه‌گذاری تمرکز دارد) و ۲۹ بانک و موسسه مالی خصوصی است. مهمترین بانک‌های خصوصی اتیوپی عبارتند از:

Abyssinia Bank

Awash Bank

Dashen Bank

Wegagen Bank

Hibret Bank (United Bank)

Zemen Bank^۷

جایگاه اتیوپی در رتبه بندی های جهانی:

براساس رتبه‌بندی سال ۲۰۱۹ بانک جهانی اتیوپی از لحاظ سهولت کسب و کار در جایگاه ۱۵۹ جهانی قرار دارد.^۸

^۶ - <https://data.worldbank.org/country/ethiopia>

^۷ - <https://www.2merkato.com/articles/general-info/288-ethiopia-business-profile>

^۸ - <https://data.worldbank.org/indicator/IC.BUS.EASE.XQ?locations=ET>

معرفی بازار کشور اتیوپی:

اتیوپی دارای بازار داخلی بزرگی با جمعیت کل حدود ۱۲۰ میلیون نفر (۲۰۲۲) است که آن را به دومین کشور پرجمعیت آفریقا پس از نیجریه تبدیل می‌کند. طی ۱۵ سال تا سال ۲۰۱۹، اقتصاد اتیوپی با میانگین رشد ۹,۵ درصدی در سال یکی از سریعترین رشد‌ها در جهان را داشته است. این رشد اقتصادی در کنار سایر عوامل، به وسیله انباشت سرمایه، به ویژه از طریق سرمایه‌گذاری‌های زیرساختی عمومی انجام شد. رشد تولید ناخالص داخلی اتیوپی در سال مالی ۲۱/۲۰۲۰ در مقایسه با رشد تاریخی سال قبل، به دلیل کووید-۱۹ به ۶,۳ درصد کاهش یافت و رشد صنعت و خدمات نیز تک‌رقمی شد. با این حال، بر اساس گزارش بانک جهانی، بخش کشاورزی به طور قابل توجهی تحت تأثیر همه‌گیری قرار نگرفت.

فضای کسب و کار با اصلاحات گسترده در سیاست‌ها، دستخوش تغییرات قابل توجهی شده است. دولت در حال طی فرآیند خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی پیشرو و انتقال سیگنال به سمت اصلاحات مبتنی بر بازار و انعطاف‌پذیری جدید با توجه به سیاست‌گذاری اقتصادی است. در حالی که رشد اقتصادی ولو به طور آهسته فرصت‌هایی را ارائه می‌دهد، موانعی نیز برای انجام تجارت در اتیوپی وجود دارد. سیاست فعلی دولت بر بهبود و سهولت انجام کسب و کار در کشور از طریق یک کمیته بین‌وزارتی به رهبری نخست‌وزیر، متمرکز است. این پیشرفت توسط دولت و با هماهنگی کمیسیون سرمایه‌گذاری اتیوپی (EIC) نظارت می‌شود.

بخش کشاورزی از لحاظ تاریخی موتور محرکه اقتصاد اتیوپی بوده، اما اخیراً جای خود را به گسترش بخش خدمات داده است. طبق گزارش بانک مرکزی اتیوپی، کشاورزی، صنعت و خدمات به ترتیب ۳۲,۵، ۲۹,۳ و ۳۹,۶ درصد در تولید ناخالص داخلی در سال مالی ۲۱/۲۰۲۰ اتیوپی سهم داشته‌اند؛ در حالی که این میزان در سال ماقبل به ترتیب ۳۲,۷ درصد، ۲۹ درصد و ۴۰ درصد بوده است. سهم بخش کشاورزی از تولید ناخالص داخلی بین سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۲۱ به میزان ۱۸ درصد کاهش یافت، در حالی که سهم بخش خدمات و صنعت به ترتیب ۰,۳ و ۱۹,۱ درصد رشد کرد.

سهم بخش‌های صنعت و تولید از تولید ناخالص داخلی طی سال‌های گذشته به تدریج افزایش یافت. صنعت ساخت و ساز، به‌ویژه راه‌آهن‌ها، راه‌آهن‌ها، سد‌ها، پارک‌های صنعتی و توسعه مسکن، محرک اصلی رشد در بخش صنعت است که بیش از نیمی از رشد این بخش را به خود اختصاص داده است. رشد بخش خدمات با گسترش خدمات ارتباطی و حمل و نقل، کسب و کارهای هتلداری و رستوران و همچنین تجارت عمده فروشی و خرده فروشی افزایش یافته است.

نرخ بهره واقعی در اتیوپی تا حد زیادی منفی است. حداقل نرخ سپرده بانکی ۰,۷ درصد، بازده اوراق قرضه ۴ درصد و بازده اسناد خزانه ۸,۸ درصد است که کمتر از نرخ تورم سالانه ۳۵,۱ درصد است. در دسامبر سال ۲۰۲۱، نرخ رسمی مبادله دلار به بیر به ۴۹,۱ افزایش یافت و در کمتر از یک سال بیر ۲۵,۶ درصد از ارزش خود را از دست داد. با پیروی بانک مرکزی اتیوپی از سیاست نرخ ارز شناور، قیمت بیر به کاهش ثابتی ادامه داده است. نرخ ارز در بازار سیاه برای همان دوره بین ۶۸ تا ۸۲ بیر به ازای هر دلار متغیر بوده است که نسبت به نرخ رسمی ۳۸ تا ۶۷ درصد بیشتر است.

اتیوپی با کسری تجاری فزاینده‌ای مواجه است که کل واردات به طور متوسط ۱۲,۵ درصد در سال، طی ۱۰ سال گذشته افزایش یافته است. افزایش کسری تجاری ناشی از افزایش واردات بوده که از ۴,۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۰ به ۱۴,۴ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ رسیده است که اوج کسری تجاری اتیوپی است. دولت اتیوپی به علت نگرانی از افزایش تراز تجاری منفی، برای سرکوب واردات تلاش می‌کند و اقدامات کلان اقتصادی دیگری را در سال‌های اخیر انجام داده است که منجر به کاهش کسری تجاری به ۱۰,۶ میلیارد دلار در سال ۲۱/۲۰۲۰ شده است.

در سال ۲۰۲۰، عمده‌ترین کالاهای صادراتی اتیوپی شامل قهوه (۲۵,۱٪)، طلا (۱۸,۶٪)، شاخه‌های گل (۱۳٪)، دانه‌های روغنی (۱۱,۵٪)، چات (۱۱,۱٪)، حبوبات (۶,۵٪)، چرم و محصولات چرمی (۱٪) بود. کل درآمد صادراتی اتیوپی از نظر ارزش نسبت به سال قبل ۲۱ درصد افزایش یافته است. پنج مقصد برتر صادرات اتیوپی در سال ۲۰۲۰ عبارتند از: سوئیس (۱۸,۸٪)، هلند (۸,۱٪)، عربستان سعودی (۵,۸٪)، سومالی (۵,۸٪)، امارات متحده عربی (۴,۶٪) و ایالات متحده (۴,۵٪). بر اساس منطقه، صادرات اتیوپی شامل اروپا (۴۱,۳٪)، آسیا (۳۱٪)، آفریقا (۱۷,۴٪) و آمریکا (۹,۴٪) است. اکثریت قریب به اتفاق واردات اتیوپی از آسیا (۶۱,۳٪) و پس از آن اروپا (۲۲٪)، قاره آمریکا (۷,۶٪) که ایالات متحده سهم بزرگی (۳,۴٪) را به خود اختصاص می‌دهد و سایر کشورهای آفریقا (۸,۹٪) قرار دارند. واردات از چین ۲۲,۸ درصد از کل عرضه خارجی اتیوپی را تشکیل می‌دهد.

شرکت‌های چینی با حمایت آژانس‌های تجاری و تامین مالی پروژه دولت، در اتیوپی فعال هستند و پروژه‌های زیرساختی و نساجی را به شدت دنبال می‌کنند. شرکت‌های هندی و عربستانی عمدتاً در بخش کشاورزی فعالیت دارند. بسیاری از شرکت‌های هندی نیز سرمایه‌گذاری در پارک‌های صنعتی نساجی تحت حمایت دولت را آغاز کرده‌اند. شرکت‌های هلندی نقش برجسته‌ای در صنعت گل‌کاری دارند و شرکت‌های ترکیه‌ای به طور فزاینده‌ای در تولید، به‌ویژه منسوجات و پوشاک، و همچنین در ساخت و ساز مشغول هستند.

دلایل اصلی برای انجام تجارت در اتیوپی :

- اتیوپی به عنوان یک مرکز منطقه‌ای با دسترسی به بازار وسیع، دومین کشور پرجمعیت آفریقا است. با بیش از ۷۰ درصد جمعیت زیر ۳۰ سال، یکی از سریع‌ترین اقتصادهای در حال رشد در جهان را در میان تعداد قابل توجهی از کشورها برای سال‌ها تا سال ۲۰۱۹، دارد. پس از جنگ داخلی، اکنون کشور به مسیر اصلاحات بازگشته و در حال گسترش طبقه متوسط و قدرت خرید آنها است.
- هزینه‌های تولید در اتیوپی مانند زمین، نیروی کار و انرژی با بهبود زیرساخت‌های اقتصادی و بسته‌های تشویقی رقابتی نسبت به بازارهای آفریقا و سایر بازارهای جهانی پایین است.
- اتیوپی اکنون شروع به آزادسازی اقتصاد خود و خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی و بخش‌های صنعتی کرده و به شرکت‌های خارجی اجازه می‌دهد در حوزه‌هایی که قبلاً برای مشارکت بین‌المللی بسته بود، مشارکت کنند.^۹
- محصولات و خدمات ایران نیز به دلیل کیفیت بالا می‌تواند مورد توجه بازار اتیوپی قرار گیرد.

چالش‌های بازار اتیوپی:

در حالی که اتیوپی فرصت‌های متعددی را ارائه می‌دهد، بازار این کشور با چالش‌هایی نیز مواجه است. دولت درگیر فرآیند تدریجی اصلاحات و آزادسازی اقتصادی است و همچنان به شدت در بیشتر بخش‌های اقتصادی درگیر است. دولت اتیوپی کنترل بخش خدمات آب و برق را در اختیار دارد و مالکیت خارجی بر خدمات بانکی، بیمه و مالی ممنوع است. شرکت‌های دولتی همچنان بر چشم‌انداز اقتصادی سلطه دارند و فضا را برای شکوفایی بخش خصوصی کاهش می‌دهند.

کمبود ارز، که عمدتاً نتیجه عملکرد ضعیف صادراتی و تقاضای بالا برای ارز، به ویژه برای پروژه‌های اولویت‌دار زیرساخت دولتی است، همچنان مشکلاتی را برای شرکت‌ها در اتیوپی ایجاد خواهد کرد. کسب و کارها معمولاً باید انتظار تأخیر در عرضه ارز تا یک سال را داشته باشند که بر کاهش سرعت تولید تأثیر می‌گذارد. کمبود ارز همچنان چالش اصلی برای تامین‌کنندگان است که راه‌حل سریعی برای آن وجود ندارد.

اقتصاد اتیوپی در طول یک دهه گذشته تا سال ۲۰۱۹ با سرعتی سریع رشد کرده، اما علاوه بر کمبود ارز، اقتصاد این کشور در برابر خشکسالی‌های دوره‌ای و نوسانات قیمت کالاها آسیب پذیر است که بر تقاضا و قیمت

^۹ -<https://www.trade.gov/country-commercial-guides/ethiopia-market-overview>

کالاهای صادراتی اصلی اتیوپی تأثیر می‌گذارد. قیمت قهوه که یک سوم صادرات اتیوپی است، تأثیر قابل توجهی بر درآمد صادراتی اتیوپی دارد.

رویه‌ها و کاغذبازی‌های دولتی معمولاً بوروکراتیک و وقت‌گیر هستند؛ اگرچه در سال‌های اخیر بهبودهایی صورت گرفته است. مجمع جهانی اقتصاد رویه‌های اداری سنگین گمرکی، هزینه بالای لجستیک و دسترسی به اعتبار و ارز را به عنوان چالش‌های اصلی برای شرکت‌های کوچک و متوسط در اتیوپی شناسایی کرده است. در حالی که روند ترخیص کالا از گمرک هنوز بسیار کند است، دولت اتیوپی متعهد به بهبود سهولت انجام تجارت است.

در ۲۵ مارس سال ۲۰۲۱، پارلمان اتیوپی قانون تجارت جدید را جهت اصلاح و جایگزینی قانون تجارت سال ۱۹۶۰ که در پنجاه سال گذشته بدون تغییر باقی مانده بود، تصویب کرد. عوامل زیادی از جمله تقاضا برای مدیریت شرکت‌های با مسئولیت وجود داشت که بازنگری قانون تجارت قبلی را ضروری کرد. قانون تجارت جدید مواد مندرج در قسمت‌های اول، دوم و پنجم اعلامیه شماره ۱۶۶/۱۹۶۰ قانون تجارت را لغو کرده است.^{۱۰}

فرصت‌های بازار

امیدوارکننده‌ترین فرصت‌های تجاری در اتیوپی در زمینه کشاورزی و فرآوری محصولات کشاورزی، زیرساخت‌ها، انرژی، هوانوردی، مراقبت‌های بهداشتی و گردشگری است. دولت اتیوپی و موسسات عمومی آن خریدار و بازار اصلی محصولات کشورهای صنعتی هستند. دولت در پروژه‌های زیرساختی بزرگ اجتماعی و اقتصادی از جمله تولید برق، مناطق صنعتی و پارک‌ها، ساخت و ساز مسکن، آب و آبیاری، جاده‌ها و راه‌آهن‌ها، فرودگاه‌ها و بنادر خشک، شبکه‌های مخابراتی و اینترنتی و همچنین کارخانه‌های تولید کود، سرمایه‌گذاری زیادی می‌کند که چشم‌انداز مثبتی برای شرکت‌های توانمند خارجی برای شرکت در مناقصه‌های دولتی وجود دارد.

اتیوپی دارای منابع کشاورزی فراوان و مناطق اکولوژیکی متنوعی برای تولیدات کشاورزی است. مجوزهای سرمایه‌گذاری را می‌توان از کمیسیون سرمایه‌گذاری اتیوپی دریافت و زمین را می‌توان تا ۹۹ سال از دفاتر مدیریت شهری و منطقه‌ای اجاره کرد. اخیراً، تخصیص زمین، جبران خسارت و جابجایی، مسائل مهمی را برای دولت از لحاظ برابری و شفافیت ایجاد کرده است. علاوه بر این، استقلال منطقه‌ای قابل توجه در اتیوپی به این معنی است که احترام به حقوق زمین در سراسر کشور متفاوت است. شرکت‌های خارجی باید پیش از سرمایه‌گذاری‌هایی که نیاز به استفاده از زمین و یا جابجایی دارند، دقت لازم را انجام دهند.

¹⁰ - <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/ethiopia-market-challenges>

انرژی یکی از مهم‌ترین بخش‌ها برای رشد و توسعه اقتصادی اتیوپی است. انتظار می‌رود تولید برق در میان مدت به میزان قابل توجهی افزایش یابد. اتیوپی دارای پتانسیل قابل توجهی از انرژی‌های تجدیدپذیر (منابع تجدیدپذیر در حال حاضر بیش از ۹۰ درصد از تولید انرژی اتیوپی را تشکیل می‌دهند) به ویژه برق آبی است و به دنبال بهره‌برداری از این منابع با افزایش ظرفیت نصب شده منابع انرژی تجدیدپذیر است. دولت مناقصه‌هایی را برای پروژه‌های انرژی تجدیدپذیر و با تمرکز بر کیفیت و تجربه، صادر می‌کند.

توافقنامه تجارت آزاد قاره آفریقا (AfCFTA) که در ژانویه ۲۰۲۱ لازم الاجرا شد، ۵۵ کشور آفریقایی را که این توافقنامه را امضا کردند در یک منطقه تجاری مشترک متحد می‌کند. اتیوپی AfCFTA را تصویب کرده است و این توافقنامه تجارت بین اتیوپی را در سراسر قاره تسهیل می‌کند. توافقنامه مذکور فرصتی را برای شرکت‌های خارجی ایجاد می‌کند تا از اتیوپی به عنوان یک مرکز تجاری منطقه‌ای برای دستیابی به سایر بازارهای همسایه استفاده کنند.^{۱۱}

صادرات و واردات در اتیوپی:

وزارت تجارت و ادغام منطقه‌ای ارگان اصلی دولت است که کلیه واردات و صادرات کالاها و صدور مجوز را تنظیم می‌کند. ارگان اصلی دیگر بانک مرکزی اتیوپی است که جنبه ارزی واردات و صادرات را تنظیم می‌کند. مسئولیت بانک مرکزی شامل ثبت قرارداد فروش، صدور مجوز بانکی صادرات، صدور تاییدیه ارز، صدور مجوز بانکی واردات برای اعتبار اسنادی، صدور مجوز پیش پرداخت، تایید سفارش خرید نقدی در مقابل سند (CAD) است. همچنین نهادهای نظارتی دیگری نیز وجود دارند که به طور خاص مجوز واردات و صادرات را برای کالاهای خاص صادر می‌کنند. مثلا وزارت کشاورزی مجوز واردات گیاهان، بذر، فرآورده‌های گیاهی، سموم و کودهای شیمیایی و مجوز صادرات خوراک دام، حیوانات زنده و فرآورده‌های گوشتی، وزارت معادن و نفت مجوز صادرات فرآورده‌های معدنی، سازمان غذا و داروی اتیوپی مجوز واردات و صادرات داروها، لوازم یا تجهیزات پزشکی، غذای کودک، غذای مکمل و لوازم آرایشی و آژانس امنیت شبکه اطلاعات مجوز واردات تجهیزات ارتباطی و امنیتی را صادر می‌کنند.^{۱۲}

¹¹ - <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/ethiopia-market-opportunities>

¹² - <https://www.2merkato.com/articles/import-and-export/2481-import-and-export-regulations-in-ethiopia>

اشخاص حقیقی / حقوقی مجاز به تجارت صادرات و واردات

طبق بندهای ۶ و ۷ ماده ۴ اعلامیه مقررات سرمایه‌گذاری اتیوپی، صادرات و واردات منحصر به سرمایه‌گذاران داخلی است. طبق بند ۶ و ۷ ماده مذکور تجارت واردات به غیر از گاز مایع و قیر و تجارت صادرات قهوه خام، چات، دانه‌های روغنی، حبوبات، مواد معدنی، پوست و چرم، محصولات جنگلی، جوجه و دام زنده و حیوانات بسته بندی شده منحصر در سرمایه‌گذاران داخلی است.^{۱۳}

سرمایه‌گذاران داخلی نیز بر اساس بند ۵ ماده ۲ اعلامیه سرمایه‌گذاری به موارد ذیل اطلاق می‌گردد:

- ۱- اتباع اتیوپیایی
- ۲- شرکتی که در اتیوپی ثبت شده و کاملاً متعلق به اتباع اتیوپی است.
- ۳- دولت
- ۴- شرکت‌های دولتی
- ۵- اتباع خارجی و یا شرکت‌های خارجی که طبق قوانین مربوطه داخلی و خارجی به عنوان سرمایه‌گذاران داخلی تلقی می‌شوند.
- ۶- شرکت‌هایی که بطور مشترک میان موارد بالا در اتیوپی ثبت شده باشد.^{۱۴}

تاجری که مایل به تجارت واردات و صادرات است، براساس ماده ۴۳ بند ۲ اعلامیه ثبت بازرگانی و مجوز کسب و کار، ابتدا باید پروانه کسب و مجوز واردات (توجه داشته باشید که مجوز صادرات فقط برای کالاهای خاصی مورد نیاز است) از وزارت تجارت و یا سایر سازمان‌های دولتی که می‌توانند مجوز کسب و کار و مجوز واردات و صادرات را صادر کنند؛ دریافت نماید.^{۱۵} همچنین برای واردات برخی کالاها باید مجوز خاص اخذ شود. به عنوان مثال برای واردات غذای اصلاح ژنتیکی شده، شیر خشک یا غذای کمکی نوزاد و دارو برای آزمایش‌های بالینی یا هر تحقیق علمی دیگری برای انجام تست کیفیت آزمایشگاهی به منظور ثبت، مجوز خاصی لازم است.^{۱۶} (ماده ۱۰ (۴) و ماده ۱۱ آیین نامه شورای وزیران برای تأمین، مدیریت و کنترل غذا، دارو و مراقبت‌های بهداشتی)

¹³ - Investment Regulation No. 474/2020.

¹⁴ - Investment Proclamation No. 1180/2020.

¹⁵ - Commercial Registration and Business Licensing Proclamation No. 980/2016

¹⁶ - Food Medicine and Healthcare Administration and Control Councils of Ministers Regulation No. 299 /2013

اختصاص ارز صادرات - واردات

بر اساس بند ۱ ماده ۶ بخشنامه بانک مرکزی اتیوپی در خصوص شفافیت در تخصیص و مدیریت ارز، بانک باید بر اساس اولویت‌های ذیل اقدام به اختصاص ارز نماید:

۱- اولویت اول:

- دارو و نهاده‌های دارویی
- نهاده‌های تولید روغن خوراکی
- گاز مایع (LPG)

۲- اولویت دوم:

- نهاده‌های کشاورزی: کود، بذر، آفت کش‌ها و مواد شیمیایی
- نهاده‌های تولید: مواد خام و شیمیایی

۳- اولویت سوم:

- روغن موتور و روان کننده ها،
- نهاده‌ها و ماشین آلات کشاورزی،
- پمپ‌های آبیاری،
- خوراک حیوانات،
- ماشین آلات و تجهیزات،
- تراکتور، ماشین آلات برداشت و قطعات یدکی آنها،
- هیبریدهای حیوانی،
- محصولات دارویی،
- تجهیزات آزمایشگاهی،
- تجهیزات و لوازم پزشکی،
- درخواست صنایع تولیدی برای تهیه ماشین آلات، تجهیزات، قطعات یدکی و لوازم جانبی،
- واردات مواد غذایی مغذی برای نوزادان،
- قطعات یدکی ماشین آلات ساختمانی برای شرکت‌های ساختمانی که ارزش کل آنها از ۵۰۰۰۰ دلار تجاوز نمی‌کند.
- اقلام آموزشی: دفتر، خودکار، مداد و کاغذهای چاپ،

- انتقال سود و سود سهام،
- انتقال مازاد فروش خطوط هوایی خارجی،
- فروش از سهام و انحلال شرکتها توسط FDI^{۱۷}

حفظ و استفاده از ارز برای صادرکنندگان

براساس بند ۴ دستورالعمل بانک مرکز اتیوپی تحت عنوان «اصلاحیه حفظ و بهره‌برداری از درآمد ارزی و حواله داخلی»، یک صادرکننده حق دارد درآمدهای ارزی خود را فقط از طریق حساب‌های سپرده ارزی حفظ کند. به عبارت ساده، صادرکننده می‌تواند ارزی را که خریدار به او پرداخت می‌کند، به شرط داشتن حساب سپرده ارزی در یکی از بانک‌های مجاز، دریافت کند. صادرکننده یا دریافت کننده ارز می‌تواند تنها ۲۰ درصد از درآمد صادراتی خود را به طور نامحدود در حساب سپرده خود نگه دارد. صادرکننده می‌تواند از این میزان ارز موجود در حساب سپرده خود برای هرگونه مواد وارداتی به شرط داشتن مجوز واردات محصول استفاده کند. به عبارت دیگر ۷۰ درصد از ارز حاصل از صادرات توسط دولت و ۱۰ درصد دیگر توسط بانک نگهداری می‌شود و تنها ۲۰ درصد به صادر کننده اختصاص می‌یابد تا از طریق آن بتواند واردات انجام دهد.^{۱۸}

روش‌های پرداخت در صادرات و واردات:

- ۱- اعتبار اسنادی (LC) : روش پرداخت غالب در اتیوپی اعتبار اسنادی می باشد.
- ۲- روش پرداخت وجه نقد در مقابل سند (CAD)
- ۳- روش پرداخت نقدی از طریق حواله (TT): در اتیوپی تمام واردات که ارزش آن بیش از ۲۰۰۰ دلار است، باید از طریق LC یا CAD انجام شود، اما در مواردی بانک‌ها تا سقف ۵۰۰۰ دلار برای انتقال TT اجازه می‌دهند.^{۱۹}
- ۴- پیش پرداخت: در اتیوپی پیش پرداخت تا ۵۰۰۰ دلار مجاز و از طریق انتقال TT قابل انجام است، اما بانک گیرنده باید برای آن تضمین ارائه کند.^{۲۰}

¹⁷ - Transparency in Foreign Currency Allocation and Foreign Exchange Management Forex Directive FX/77/2021

¹⁸ - Amendment of Retention and Utilization of Earnings and Inward Remittances Forex Directive FX/79/2022

¹⁹ - Transparency in Foreign Currency Allocation and Foreign Exchange Management Forex Directive FX/77/2021

²⁰ - Amendment of FXD-07-1998 Advance Payment Forex Directive FXD/75/2021

سرمایه‌گذاری در اتیوپی

اعلامیه سرمایه‌گذاری (قانون سرمایه‌گذاری) شماره ۲۰۲۰/۱۱۸۰ و مقررات سرمایه‌گذاری شماره ۲۰۲۰/۴۷۴ قوانین اولیه‌ای هستند که طرح کلی سرمایه‌گذاری در اتیوپی را بیان می‌دارند. آنها شرایط لازم برای یک سرمایه‌گذار واجد شرایط و ایجاد سرمایه‌گذاری قابل قبول در اتیوپی را تجویز می‌کنند. این الزامات شامل حوزه‌هایی است که برای سرمایه‌گذاران خاص، اشکال سرمایه‌گذاری و سرمایه مورد نیاز در نظر گرفته شده است.

تعریف سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی

بند ۵ ماده ۲ قانون جدید سرمایه‌گذاری موارد ذیل را سرمایه‌گذار داخلی در نظر می‌گیرد:

- تبعه اتیوپی،
- شرکتی که در اتیوپی ثبت شده و تماماً متعلق به تبعه اتیوپی است،
- دولت،
- یک شرکت دولتی،
- انجمن تعاونی که طبق قانون مربوطه تأسیس شود،
- یک شرکت خارجی یا شرکت خارجی که طبق قانون مربوطه یا معاهده بین‌المللی تصویب شده توسط اتیوپی به عنوان سرمایه‌گذار داخلی تلقی می‌شود،
- شرکتی که در اتیوپی به طور مشترک بین هر یک از سرمایه‌گذاران مشخص شده در بالا تشکیل شده است.^{۲۱}

بند ۶ ماده ۲ قانون سرمایه‌گذاری موارد زیر را به عنوان سرمایه‌گذار خارجی در نظر می‌گیرد:

- یک تبعه خارجی،
- بنگاهی که یک تبعه خارجی در آن سهام مالکیت دارد.
- شرکتی که در خارج از اتیوپی توسط یک سرمایه‌گذار ثبت شده است.
- شرکتی که به طور مشترک توسط هر یک از سرمایه‌گذاران فوق تأسیس شده است.
- یک اتیوپیایی که به طور دائم در خارج از کشور اقامت دارد و ترجیح می‌دهد به عنوان یک سرمایه‌گذار خارجی تلقی شود.^{۲۲}

²¹ - Investment Proclamation No. 1180/2020

²² - Investment Proclamation No. 1180/2020

برخلاف قوانین سرمایه‌گذاری قدیم، قوانین جدید سرمایه‌گذاری همه حوزه‌های سرمایه‌گذاری را به روی سرمایه‌گذاران خارجی، به استثنای مواردی که منحصراً برای سرمایه‌گذاری مشترک با دولت، سرمایه‌گذاران داخلی و سرمایه‌گذاری مشترک با سرمایه‌گذاران داخلی است، باز گشوده است. به عبارت دیگر، قوانین جدید سرمایه‌گذاری، حوزه‌هایی را که برای برخی نهادها و نوع سرمایه‌گذاری‌ها در نظر گرفته شده است، مشخص کرده و به سرمایه‌گذاران خارجی اجازه داده تا در هر فعالیتی که مشمول چنین محدودیت‌هایی نیست، وارد شوند. این محدودیت‌ها به نوع سرمایه‌گذار و شکل سرمایه‌گذاری بستگی دارد.

حوزه‌های سرمایه‌گذاری منحصر برای سرمایه‌گذاری مشترک با دولت اتیوپی:

- واردات و صادرات برق،
- اتوبوس حمل و نقل سریع،
- خدمات پستی به جز خدمات پیک،
- خدمات حمل و نقل هوایی بین‌المللی،
- ساخت سلاح و مهمات.^{۲۳}

حوزه‌های سرمایه‌گذاری منحصر برای سرمایه‌گذاران داخلی :

- مشروط به قوانین مربوطه، بانکداری، بیمه و تامین مالی خرد (سرمایه‌گذاران خارجی، واجد شرایط شرکت در تجارت تامین مالی کالاهای سرمایه‌ای هستند).
- انتقال و توزیع انرژی الکتریکی از طریق شبکه سراسری،
- خدمات بهداشتی سطح اولیه و متوسط،
- تجارت عمده نفت و فرآورده‌های نفتی و عمده فروشی فرآورده‌های تولید شده در اتیوپی به استثنای عمده فروشی تجارت الکترونیک،
- تجارت خرده فروشی، به استثنای خرده فروشی تجارت الکترونیک ایجاد شده در اتیوپی طبق قانون مربوطه،
- تجارت وارداتی به استثنای گاز مایع و قیر،
- تجارت صادراتی قهوه خام، چات، دانه‌های روغنی، حبوبات، مواد معدنی، پوست، فرآورده‌های جنگلی طبیعی، مرغ و دام،

²³ - Investment Regulation No. 474/2020 : 3

- خدمات ساخت و ساز و حفاری زیر درجه ۱،
- خدمات هتل، اقامتگاه، استراحتگاه، متل، مهمانخانه و پانسیون به استثنای خدماتی که ستاره‌دار هستند.
- رستوران، چایخانه، کافی‌شاپ، کافه، کلوپ شبانه، و خدمات پذیرایی، به استثنای خدمات رستوران
غذاهای ملی با ستاره تعیین شده،
- آژانس مسافرتی، فروش بلیط مسافرتی و خدمات کمکی تجاری،
- تورگردانی،
- اجاره تجهیزات، ماشین آلات و وسایل نقلیه، به استثنای تجهیزات سنگین خاص صنعت، ماشین آلات و
وسایل نقلیه تخصصی،
- خدمات حمل و نقل، به استثنای حمل و نقل ریلی، حمل و نقل تله کابین، حمل و نقل با زنجیره سرد،
حمل و نقل بار با ظرفیت بیش از ۲۵ تن، و خدمات حمل و نقل و خدماتی که برای سرمایه‌گذاری
مشترک با دولت و سرمایه‌گذاران داخلی اختصاص دارد.
- ساخت داروهای سنتی بومی،
- محصولات نانوائی و شیرینی برای بازار داخلی،
- آسیاب‌ها
- خدمات آرایشگاه و سالن‌های زیبایی، آهنگری و خیاطی به جز کارخانه‌های پوشاک،
- خدمات نگهداری و تعمیرات، از جمله تعمیر و تعمیرات اساسی هواپیما، به استثنای تعمیر و نگهداری
ماشین آلات صنایع سنگین و تجهیزات پزشکی،
- حمل و نقل زمینی هواپیما و سایر خدمات مرتبط،
- چوب بری، چوب سازی و مونتاژ محصولات چوبی نیمه تمام،
- خدمات رسانه‌ای،
- خدمات ترخیص کالا از گمرک،
- تولید آجر و بلوک،
- استخراج معادن،
- قرعه‌کشی و شرط بندی ورزشی،
- خدمات خشکشویی، به استثنای خدمات ارائه شده در مقیاس صنعتی،
- خدمات ترجمه و منشی‌گری،
- خدمات امنیتی،

- خدمات کارگزاری،
- خدمات وکالت و مشاوره حقوقی،
- خدمات آژانس کاریابی خصوصی^{۲۴}

حوزه‌های سرمایه‌گذاری مجاز برای سرمایه‌گذاری مشترک با سرمایه‌گذاران داخلی:

سرمایه‌گذاران خارجی می‌توانند در زمینه‌های خاصی به طور مشترک با سرمایه‌گذار داخلی سرمایه‌گذاری کنند. شایان ذکر است سرمایه‌گذار خارجی که با سرمایه‌گذار داخلی در زمینه‌های زیر مشترکاً سرمایه‌گذاری می‌کند، نمی‌تواند بیش از ۷۵ درصد از سرمایه شرکت را در اختیار داشته باشد:

- خدمات آژانس حمل و نقل،
- خدمات حمل و نقل هوایی داخلی،
- خدمات حمل و نقل عمومی بین‌کشوری با استفاده از اتوبوس‌هایی با ظرفیت بیش از ۴۵ صندلی،
- خدمات حمل و نقل انبوه شهری با ظرفیت حمل بزرگ،
- کارهای تبلیغاتی،
- خدمات سمعی و بصری، تصاویر متحرک و ضبط ویدئو و خدمات تولید و توزیع،
- خدمات حسابداری و حسابرسی.^{۲۵}

حوزه‌های سرمایه‌گذاری مجاز برای سرمایه‌گذاران خارجی

کلیه حوزه‌های سرمایه‌گذاری بغیر از حوزه‌های تحت مواد ۳، ۴ و ۵ مقررات سرمایه‌گذاری برای ورود سرمایه‌گذاران خارجی مجاز است.^{۲۶}

سرمایه مورد نیاز برای سرمایه‌گذاران خارجی

بر اساس ماده ۹ قانون سرمایه‌گذاری هر سرمایه‌گذار خارجی موظف است حداقل سرمایه ۲۰۰,۰۰۰ دلار را برای یک پروژه سرمایه‌گذاری اختصاص دهد. با این حال، حداقل سرمایه مورد نیاز سرمایه‌گذار خارجی برای سرمایه‌گذاری مشترک با سرمایه‌گذاران داخلی ۱۵۰,۰۰۰ دلار خواهد بود. همچنین حداقل سرمایه مورد نیاز سرمایه‌گذار خارجی که در کارهای معماری یا مهندسی یا خدمات مشاوره فنی مرتبط، تست‌ها و تحلیل‌های فنی یا در انتشارات سرمایه‌گذاری می‌کند، باید به شرح زیر باشد:

²⁴ - Investment Regulation No. 474/2020: 4

²⁵ - Investment Regulation No. 474/2020: 5

²⁶ - Investment Regulation No. 474/2020: 6

۱۰۰,۰۰۰ دلار اگر سرمایه‌گذاری به طور کامل به تنهایی انجام شود.

۵۰,۰۰۰ دلار در صورتی که سرمایه‌گذاری به صورت مشترک با سرمایه‌گذاران داخلی انجام شود.^{۲۷}

حوزه‌های الویت‌دار برای سرمایه‌گذاری در اتیوپی:

۱- کشاورزی و فرآوری‌های کشاورزی و صنعتی:

کشاورزی ستون فقرات اقتصاد اتیوپی است. اتیوپی انواع غلات، محصولات فیبری، دانه‌های روغنی، قهوه، چای، گل‌ها، میوه‌ها و سبزیجات را پرورش می‌دهد؛ چراکه دارای مناطق وسیع زراعی-اکولوژیکی و منابع متنوع است. بنابراین، اتیوپی فرصت‌هایی را برای سرمایه‌گذاری در محصولات غذایی، محصولات نوشیدنی و پنبه ارائه می‌دهد. در میان بخش‌های مختلف کشاورزی و کشت و صنعت، عمده‌ترین آنها به شرح زیر است:

- قهوه و چای

- میوه‌ها و سبزیجات

- گل‌ها

- دام و طیور

- حبوبات

- دانه‌های روغنی

۲- انرژی:

اتیوپی فرصت‌های فراوانی را برای استارت‌آپ‌های انرژی‌های تجدیدپذیر فراهم می‌کند: خورشیدی، بادی و زمین‌گرایی.

۳- فناوری اطلاعات و ارتباطات، استارت‌آپ‌ها و فناوری

اکوسیستم استارت‌آپی در اتیوپی حال رشد است. فین‌تک‌ها در حوزه استارت‌آپی برجسته هستند. در اتیوپی فرصت کافی برای سرمایه‌گذاران، نوآوران فناوری و ارائه‌دهندگان مرکز داده وجود دارد. با باز شدن بخش مخابرات و اصلاحات گسترده، تجارت الکترونیک اتفاق بزرگ بعدی خواهد بود.

²⁷ - Investment Proclamation No. 1180/2020

۴- بخش تولید در حوزه‌های ذیل:

- چرم و محصولات چرمی
- منسوجات و محصولات نساجی و پوشاک
- مصالح ساختمانی (فولاد، سیمان و ...)
- صنایع غذایی و آشامیدنی
- صنعت خودرو از جمله تولید قطعات و قطعات یدکی (لیفان موتورز، پژو و هیوندایی می‌توانند نمونه‌های خوبی باشند).

۵- معدن

اتیوپی همچنین فرصتی عالی برای سرمایه‌گذاری در معدن ارائه می‌دهد. طبق اعلام وزارت معادن، اتیوپی پتانسیل بالایی در استخراج معادن به طور کلی و طلا به طور خاص دارد. اتیوپی همچنین پتانسیل خوبی در ذخایر تانتالیوم، پلاتین، نیکل، پتاس و کربنات سدیم دارد. علاوه بر این، سنگ مرمر، گرانیات، سنگ آهک، خاک رس، گچ، سنگ‌های قیمتی، سنگ آهن، زغال سنگ، مس و غیره در اتیوپی یافت می‌شود. حوضه‌های رسوبی Blue Nile, Gambella, Ogasden و Southern Rift Valley نیز فرصت‌های قابل توجهی را برای نفت و گاز طبیعی فراهم می‌کنند.

۶- بخش توریسم

اتیوپی دارای جاذبه‌های توریستی مختلف از جمله جاذبه‌های طبیعی، تاریخی و فرهنگی است. این کشور دارای آثار باستانی، فرهنگ و سنت‌های بزرگ است. اتیوپی در سال ۲۰۱۹ به سریع‌ترین مقصد سفر در جهان تبدیل شد. در سال ۲۰۲۳، پس از کووید-۱۹ و یک جنگ ویرانگر در بخش شمالی کشور، نشانه‌هایی از احیای مجدد این صنعت در حال ظهور است.

۷- بخش خدمات

- ساخت و ساز در مقیاس بزرگ
- ساخت و مدیریت هتل‌های بین‌المللی و امکانات تفریحی (تقریباً در همه نقاط کشور تعداد زیادی از این هتل‌ها و اقامتگاه‌های بین‌المللی در حال ساخت هستند و هنوز نیاز زیادی وجود دارد).^{۲۸}

²⁸ - <https://www.2merkato.com/articles/investment/47-major-investment-areas-in-ethiopia>

مشوق‌های سرمایه‌گذاری در اتیوپی

دولت اتیوپی مشوق‌های مالی و غیرمالی جذابی را به سرمایه‌گذاران ارائه می‌دهد.

۱- مشوق‌های مالی:

- تا ۱۵ سال معافیت مالیات بر درآمد برای توسعه دهندگان پارک‌های صنعتی،
- تا ۱۰ سال معافیت مالیات بر درآمد برای شرکت‌هایی که تولیدات خود را در پارک‌های صنعتی راه‌اندازی می‌کنند؛
- معافیت از عوارض و سایر مالیات بر واردات ماشین‌آلات، تجهیزات، مصالح ساختمانی، قطعات یدکی، مواد اولیه و وسایل نقلیه،
- انتقال زیان‌های مالیاتی به سال‌های آینده،
- امتیاز معافیت گمرکی برای صادرکنندگان،

۲- مشوق‌های غیرمالی:

- تسهیلات گمرکی از طریق طرح‌های تضمینی-صادرات-کارخانه و موارد مشابه،
- ضمانت در مقابل سلب مالکیت،
- ضمانت عودت وجوه،
- رژیم منعطف زمین پارک‌های صنعتی (اجاره ۶۰ تا ۸۰ ساله بدون هزینه برای توسعه‌دهندگان پارک‌های صنعتی)

۳- سایر مشوق‌ها:

- روند سریع صدور ویزا برای تضمین ورود، مجوزهای کار و گواهی اقامت،
- صدور ویزای چند بار ورود برای سهامداران و مدیران کل،
- تسهیل ارتباطات بازار،
- خدمات یک مرحله‌ای در کمیسیون سرمایه‌گذاری اتیوپی شامل صدور مجوز، ثبت نام و حمایت‌های

بعدی.^{۲۹}

²⁹ - <https://investethiopia.gov.et/why-ethiopia/#increase>

فرایند ثبت شرکت در اتیوپی

مرحله اول - جمع آوری اطلاعات

اطلاعاتی لازم در مورد فرصت‌های سرمایه‌گذاری، الزامات ورود، اسناد لازم، احراز هویت و غیره از طریق وب سایت کمیسیون سرمایه‌گذاری اتیوپی به آدرس: <https://investethiopia.gov.et> در دسترس است.

مرحله دوم - درخواست مجوز سرمایه‌گذاری

فرم درخواست مجوز سرمایه‌گذاری از طریق آدرس بالا در دسترس است. این فرم باید تکمیل و تحویل مسئولین مربوط در کمیسیون سرمایه‌گذاری اتیوپی گردد.

مرحله سوم - باز کردن حساب ارزی

برای افتتاح حساب ارزی و افتتاح حساب در بانک مرکزی اتیوپی باید از کمیسیون سرمایه‌گذاری اتیوپی مجوز دریافت شود.

مرحله چهارم - انتقال سرمایه برای سرمایه‌گذاری

انتقال / سپرده سرمایه مورد نظر (حداقل سرمایه مورد نیاز در اعلامیه سرمایه‌گذاری که عبارت از حداقل ۲۰۰,۰۰۰ دلار برای سرمایه‌گذاری مستقل و ۱۵۰,۰۰۰ دلار برای سرمایه‌گذاری مشترک) در حساب ارزی

مرحله پنجم - دریافت مجوز سرمایه‌گذاری از کمیسیون مربوطه^{۳۰}

مالیات و گمرک در اتیوپی

انواع مالیات مشترک و عوارض گمرکی در اتیوپی عبارتند از:

- مالیات بر ارزش افزوده (VAT): ۱۵٪
- مالیات بر گردش مالی: ۱۰٪ برای خدمات، ۲٪ برای کالاها
- مالیات بر سود کسب و کارهای ثبت شده: ۳۰٪
- مالیات بر سود کسب و کارهای شخصی: ۱۰-۳۵٪، (پلکانی)
- مالیات بر حقوق و دستمزد: ۱۰-۳۵٪ (پلکانی)^{۳۱}

³⁰ - <https://investethiopia.gov.et/get-started/invest-in-ethiopia/>

- تعرفه واردات کالا: ۵- ۳۵٪^{۳۲}
- مالیات اضافی بر کالاهای وارداتی: ۱۰٪^{۳۳}
- مالیات تکلیفی (WHT): ۳٪ مجموع هزینه کالای وارداتی (بیمه و کرایه حمل = CIF)^{۳۴}
- مالیات‌های مستقیم: از ۵ تا ۵۰٪ (بسته به نوع کالای وارداتی)^{۳۵}

عوارض کالاهای وارد شده به قلمرو گمرکی با نرخ‌های تعیین شده در مقررات تعرفه گمرکی پرداخت می‌شود. بر این اساس، شش نرخ مالیات عوارض (۰، ۵، ۱۰، ۲۰، ۳۰ و ۳۵ درصد) وجود دارد که بر اساس نوع کالای وارداتی قابل اعمال است. دلیل تغییر نرخ مالیات عوارض، نیاز به تشویق واردات برخی از کالاها با اعمال نرخ مالیاتی صفر درصد و در عین حال جلوگیری از واردات کالاهای منتخب با اعمال نرخ مالیات بالاتر است.

دو جدول برای تعیین نرخ‌های مالیاتی قابل اجرا وجود دارد. جدول اول شامل مواد اولیه، کالاهای نیمه‌تمام و اقلام وارداتی برای استفاده عمومی است. نرخ مالیات برای این دسته کمتر است، چراکه این اقلام وارداتی باعث افزایش تولید داخلی می‌شود یا برای مصارف عمومی مانند آمبولانس، استفاده می‌شود. از این رو، مواد اولیه و کالاهای تولیدی عمدتاً دارای نرخ صفر هستند؛ اگرچه ممکن است تا ۱۰٪ افزایش یابد. نرخ مالیات برای کالاهای نیمه‌تمام ۱۰٪ و ۲۰٪ است. برعکس، جدول دوم شامل کالاهای مصرفی یا تمام شده‌ای است که برای استفاده شخصی یا هدفی غیر تولیدی وارد می‌شوند. نرخ‌های مالیاتی بالاتر معمولاً برای کالاهای مصرفی مانند اتومبیل برای استفاده شخصی اعمال می‌شود. حقوق گمرکی و نرخ مالیات برای کالاهای صادراتی به استثنای محصولات منتخب پوست و پوست حیوانات، ۰٪ است.

نحوه محاسبه تعرفه کالای وارداتی:

کل هزینه کالاها = هزینه FOB + بیمه + حمل + هزینه گالافی (بطور ثابت ۱۸ دلار برای هر تن) + هزینه حمل و نقل داخلی

کل هزینه کالا * حقوق گمرکی واردات = A

³¹- Federal Income Tax Proclamation No. 979/2016

³²-The Federal Democratic Republic of Ethiopia, Ethiopian Customs Commission, Custom Tariff, Aug, 2019. Available-at:https://www.mofed.gov.et/media/filer_public/60/8f/608f8353-fe37-4e33-a90a740714025b76/tariff_reform_book_english_version.pdf

³³-Import Sur-Tax Council of Ministers Regulations No.133/2007: 3

³⁴-Federal Income Tax Proclamation No. 979/2016 : 85 (1)

³⁵-The Excise Tax Proclamation No. 1186/2020

(کل هزینه کالا + A) * نرخ مالیات مستقیم (در صورت اعمال) = B

(کل هزینه کالا + B + A) * مالیات بر ارزش افزوده = C

(کل هزینه کالا + C + B + A) * مالیات اضافی = D

D * مالیات تکلیفی = E

هزینه اسکن (۰,۰۷٪) * هزینه FOB + بیمه + حمل + هزینه گالافی (بطور ثابت ۱۸ دلار برای هر تن) = F

کل مبلغ قابل پرداخت در هنگام واردات = A+B+C+D+F^{۳۶}

طریقه شرکت در مناقصات اتیوپی

بخش قابل توجهی از واردات اتیوپی از طریق مناقصه‌های دولتی است که عمدتاً توسط آژانس تدارکات عمومی و مدیریت اموال (PPPDS) و در مورد وزارت بهداشت از طریق آژانس تامین دارویی اتیوپی (EPSA) صادر می‌شود. اطلاعیه‌های مناقصه بدون در نظر گرفتن ملیت تامین کننده یا مبدأ محصولات/خدمات، در دسترس همه داوطلبان بالقوه علاقه‌مند قرار می‌گیرد. مناقصه در اتیوپی چیزی است که اکثر مشاغل مایلند در آن شرکت کنند زیرا بزرگترین خریدار در اتیوپی دولت است و وزارتخانه‌های مختلف دولتی، مقامات، ادارات، شرکت‌های دولتی و غیره باید از طریق مناقصه خرید کنند.

به عنوان یک تامین کننده خارجی کالا و خدمات، شخص باید به طور رسمی یک نماینده را در اتیوپی معرفی کند و نماینده باید شرایط مندرج در دستورالعمل را برآورده کند. نماینده می‌تواند اسناد مناقصه را خریداری و ارسال نماید. در صورت تصمیم به شرکت در مناقصه می‌توانید اسناد مناقصه را تهیه و نسخه ممهور شده را برای نماینده ارسال نمایید. نماینده اسناد مناقصه را ارسال خواهد کرد. اگر شما یک مرکز تجاری هستید و کالا را تولید نمی‌کنید، ممکن است گاهی از شما خواسته شود گواهی از سازنده ارائه دهید که نشان می‌دهد شما نماینده سازنده و یا اینکه از حمایت سازنده برخوردار هستید.

معمولاً از شما خواسته می‌شود که یک ضمانتنامه به ارزش ۲٪ قیمت پیشنهادی و یا به هر میزان مندرج در آگهی مناقصه تهیه کنید. باید قبل از مهلت مقرر به بانک (در اتیوپی) توسط شرکتی که مناقصه را ارائه کرده است، برسد. در صورت برنده نشدن در مناقصه، این مبلغ به شما عودت خواهد شد. در صورت برنده شدن در

³⁶ - <https://www.2merkato.com/articles/customs/69-customs-duty-tariff-and-taxes-in-ethiopia>

مناقصه، معمولاً از شما خواسته می‌شود تا ۱۰ درصد قیمت پیشنهادی را به عنوان ضمانت حسن انجام کار واریز کنید. این وجه پس از ترخیص و بازرسی کالا و زمانی که مشخص شود مطابق با مشخصات پیشنهادی اصلی شما طبق اسناد مناقصه است، برای شما آزاد می‌شود.^{۳۷}

پایان

رضا رنجبر - مرداد ۱۴۰۲ - آدیس آبابا

³⁷ - <https://www.2merkato.com/articles/general-info/83-i-am-a-foreign-supplier-how-can-i-participate-in-a-government-tender-in-ethiopia>

فهرست منابع

Websites:

<https://data.worldbank.org/country/ethiopia>

<https://www.2merkato.com/>

<https://www.trade.gov/trade-search?q=ethiopia>

<https://investethiopia.gov.et/>

<https://www.mofed.gov.et/>

<https://nbe.gov.et/>

Law & Regulations:

Investment Regulation No. 474/2020

Investment Proclamation No. 1180/2020

Excise Tax Proclamation No. 1186/2020

Value Added Tax Proclamation No.285/2002

Federal Income Tax Proclamation No. 979/2016

Import Sur-Tax Council of Ministers Regulations No.133/2007

Commercial Registration and Business Licensing Proclamation No. 980/2016

Food Medicine and Healthcare Administration and Control Councils of Ministers Regulation No. 299 /2013

The Federal Democratic Republic of Ethiopia, Ethiopian Customs Commission, Custom Tariff, Aug, 2019.

Transparency in Foreign Currency Allocation and Foreign Exchange Management Forex Directive FX/77/2021

Amendment of Retention and Utilization of Earnings and Inward Remittances Forex Directive FX/79/2022

Transparency in Foreign Currency Allocation and Foreign Exchange Management Forex Directive FX/77/2021

Amendment of FXD-07-1998 Advance Payment Forex Directive FXD/75/2021